

The New York Times Bestseller

STALI JSME SE MĚSTEM

Roman

N. K. JEMISINOVÁ

Host

The City We Became

Copyright © 2020 by N. K. Jemisin

Cover picture by David Paire / Arcangel Images

Cover design and map by Lauren Panepinto

Cover © 2020 Hachette Book Group, Inc.

Translation © Jakub Němeček, 2021

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2021

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-1013-9 (PDF)

ISBN 978-80-275-1014-6 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1015-3 (MobiPocket)

„Součástí New Yorku se člověk stane okamžitě,
za pět minut právě tak jako za pět let.“

— Thomas Wolfe

STATEN ISLAND

FRESH KILLS

MAJORITY CENTER

HEARTLAND VILLAGE

ASILEN VILLAGE
WEST OBERMAN
NORTH STATEN ISLAND

ST. GEORGE

PRIVOLZ

SÃO PAULO
LAGOS
PARIZ
KAHIRA
HONG KONG
LONDYN
~~NEW ORLEANS~~
~~PORTAU PRINCE~~

BROOKLYN

BENSONHURST

CONEY ISLAND

BAY RIDGE

FLATBUSH

RED LICK

BED ST. 1
"BROOKLYN"
"MOCFEE"

Bed Stuy! King!
Hard to find!
Crown Heights!
Flatbush!
to represent!

LONG ISLAND

ZDE
JSSU
DRACI

LETIŠTE
JFK
✈

NEW JERSEY

TAXIKY CHECKER - SVATBY SNŮ

(212) 816-7469

STAVOVÉ TAXIKY CHECKER
NEW YORK, JAN TŮZ NEZNÁTE

prosperita & Dobrot

B
NADACE ZA LEPŠÍ NEW YORK

FILIALKA, TMV, S. I. O.
FILLAIKA • BOO DE JANEIRO • STONEY • NAHROBI • PEKING • ISVANBUA

NEW YORK • CHICAGO • MIAMI • HAWAII • HAVANA • RIO DE JANEIRO • STONEY • NAHROBI • PEKING • ISVANBUA

Z MĚSTA
↑

Podívej, to, co se stalo, bylo

Zpívám město.

Pitomý město. Stojím na střeše budovy, kde nebydlím, a rozpřahuju ruce, zatínám břišní svaly a ječím nesmyslný skřeky na stavenišťě, který mi brání ve výhledu. Ve skutečnosti zpívám panoramatu města za tím stavenišťem. Město si to nějak přebere.

Svítá. Džíny mám slizký ranní rosou, anebo možná proto, že jsem si je už tejdny nepral. Drobný na prádelnu se sušičkou sice mám, jenže nemám druhý kalhoty, který bych si natáh, než se ty první vyperou. Možná si teda radši koupím další kalhoty v charitě tady v ulici..., ale teď ještě ne. Nejdřív ze sebe musím vykřičet to svý ÁÁÁÁááááÁÁÁÁáááá (nádech) ááááÁÁÁÁáááááááá a poslouchat, jak se ke mně od všech okolních fasád odráží ozvěna mých slabik. V hlavě mám orchestr; hraje *Ódu na radost* s backbeatovým podkresem od Busty Rhymese. Můj hlas to jenom všecko spojuje dohromady.

Drž kurva hubu! zařve někdo, a tak se ukláním a odcházím z jeviště.

Jenže když už mám ruku na klice střešních dveří, otočím se, zamračím se a poslouchám, protože na chvílku zaslechnu

cosi vzdálenýho a zároveň známýho, co mi basovým hlasem zpívá v odpověď. Tak nějak nesměle.

A z větší dálky slyším ještě něco: nelibozvučný, pomalu sílící hřmění. Nebo jsou to basový policejní sirény? V každém případě nic, co by se mi podle zvuku zamlouvalo. Odcházím.

„Tyhle věci by měly fungovat určitým způsobem,“ říká Paulo. Už zase kouří, parchant jeden hnusná. Jíst jsem ho nikdy neviděl. Hubu má jen od toho, aby kouřil, pil kafe a mluvil. Škoda — je to jinak moc pěkná huba.

Sedíme v kavárně. Sedím tu s ním, protože mi koupil snídani. Lidi v kavárně na něj čuměj, protože podle jejich norem není tak úplně bílej, ale nedokážou říct proč. A čuměj na mě, protože já jsem každopádně černej a ty díry, co mám v hadrech, to není žádná móda. Nesmrdím, jenomže tyhle lidi cejtěj každýho, kdo nemá svěřenskej fond, na míle daleko.

„Jasně,“ přitakám, zakousnu se do vaječnýho sendviče a málem se pochčiju. Opravdový vajíčko! Ementál! Je to daleko lepší než ty sračky od McDonalda.

Tenhle chlápek se rád poslouchá. Líbí se mi jeho přízvuk, trochu nosovej a plnej sykavek; vůbec nepřipomíná Latinoameričana. Má veliký oči, a mě napadne: *kolik hovadin by mi prošlo, kdybych měl pořád takovýhle psí oči*. Ale on je asi starší, než vypadá — fakt o hodně starší. Má jenom lehkej nádech šedin na spáncích — hezkej a distingovanej —, ale mám z něj pocit, že je mu, no nevím, snad sto let.

I on na mě čumí, a ne zrovna tak, jak jsem zvyklej. „Posloucháš mě?“ ptá se. „Tohle je důležité.“

„Jo,“ povídám a zase ukousnu ze sendviče.

Nakloní se ke mně. „Nejdřív jsem tomu taky nevěřil. Hong mě musel dotáhnout až do stoky, do smradu a tmy, a ukázat

mi, jak tam rostou kořeny, jak tam raší zuby. Odjakživa slyším dýchání. Myslel jsem, že ho slyší každý." Odmlčí se. „Ty už jsi ho slyšel?“

„A co jako?“ zeptám se, což je špatná odpověď. Ne že bych ho neposlouchal. Jenom na všechno seru.

Povzdychne si. „Poslouchej.“

„Ale já poslouchám!“

„Ne, tak to nemyslím. Poslouchej, ale ne mě.“ Vstane a hodí na stolek dvacku, což není nutný, protože za sendvič a kafe zaplatil u pultu a tahle kavárna je bez obsluhy. „Uvidíme se tu zase ve čtvrtek.“

Zvednu dvacku, promnu ji mezi prsty, strčím do kapsy. Ojel bych ho jen za ten sendvič, nebo protože se mi líběj ty jeho oči, ale co už. „Bejvák máš?“

Zamrká a pak se zatváří fakt dopáleně. „Poslouchej,“ nařídí mi znova a odchází.

Sedím tam co možná nejdýl, ukusuju sendvič co nejpomalěji, usrkávám kafe, co zbylo po Paulovi, a užívám si představu, že jsem normální. Pozoruju lidi, hodnotím vzhled ostatních zákazníků; jen tak letmo spíchnu báseň o tom, že jsem bohatá bílá holka, která si v bistru všimne chudýho černýho kluka a má z toho existenciální krizi. Představuju si, jak na Paula udělá dojem moje rafinovanost a jak mě obdivuje, místo aby mě měl za natvrdlýho kluka z ulice, kterej ho neposlouchá. Představuju si, jak se vracím do pěknýho bytu s měkkou postelí a ledničkou nacpanou jídlem.

Potom vejde polda, tlustej růžolící maník, kupuje pro sebe a svýho partáka v autě mexický pivo a prázdným pohledem přelítne po kavárně. Představím si kolem svý hlavy zrcadla, rotující zrcadlovej válec, a ten odrazí jeho pohled pryč. V tomhleto žádná opravdová moc není — prostě to dělám,

abych se mihn' bál, když jsou netvoři blízko. Vůbec poprvý mi to zřejmě zafunguje: polda se rozhlídne, ale osamělý černý tváře si nevšimne. Bezva. Vyvázl jsem.

Maluju město. Když jsem chodil do školy, chodil za náma každej pátek jeden umělec a učil nás zadarmo kreslit perspektivu, světlo a další hovadiny, který se běloši choděj učit na umělecký školy. Až na to, že tenhle chlápek takovou školu vychodil, a přitom byl černej. Nikdy dřív jsem černýho umělce neviděl. Na chvilku jsem si myslel, že by ze mě taky mohl bejt umělec.

A občas umělec bejvám. Pozdě v noci, na střeše někde v Čínský čtvrti, v každý ruce sprej a k tomu kyblík barvy na sádrokarton, co někdo nechal na ulici, když si vymaloval obývák na fialovo — cupitám do strany jako krab a kroužím po střeše. Ta barva na sádrokarton moc k ničemu není, začne se loupat už po pár deštích. Barva ve spreji je lepší na všechno, jenže se mi líbí kontrast těch dvou textur — tekutá černá na drsný fialový a červenej obrys kolem černý. Maluju díru. Je jako chřtán, kterej nezačíná tlamou a nekončí v plicích — je to něco, co donekonečna dejchá a polyká a nikdy se to nenaplní. Neuvidí to nikdo kromě lidí v letadlech, co klesaj od jihozápadu k letišti LaGuardia, pár turistů na okružních letech vrtulníkem a vzdušnej dozor newyorský policie. Kašlu na to, co uviděj. Není to pro ně.

Je už fakt pozdě. Dneska v noci nemám kde spát, takže maluju, abych zůstal vzhůru. Kdyby nebyl konec měsíce, sedl bych do metra, jenže tam by se mnou vyjebali poldové, co ještě nenaplnili množstevní kvóty. Tady musím bejt opatrněj — západně od Chrystie Street se vyskytuje spousta superbľbejch čínskejch spratků, který si hrajou na gang a chráněj svý

teritorium, takže se snažím bejt nenápadnej. Jsem hubenej, tmavej — to taky pomáhá. Chci akorát malovat, chápeš, vole, protože je to ve mně a potřebuju to dostat ze sebe. Potřebuju otevřít tenhle ten chřtán. Potřebuju, potřebuju... jo. Jo.

Když namaluju poslední černou linku, ozve se divnej, tichej zvuk. Zarazím se a rozhlídnou, na chvílku jsem zmatenej — a pak ten chřtán za mnou vzdychne. Mocnej a vydatnej proud vlhkýho vzduchu mě zašimrá na chlupech na kůži. Nebojím se. Kvůli tomuhle jsem to totiž dělal, i když jsem si to ze začátku neuvědomoval. Nejsem si jistej, jak to teď vlastně vím. Ale když se otočím zpátky, je to pořád jen barva na střeše.

Paulo mě teda nelakoval. Hm. Nebo měla pravdu moje máma a nikdy jsem to neměl v hlavě v pořádku.

Vyskočím do vzduchu a zavýsknu radostí, a to ani nevím proč.

Další dva dny strávím tím, že chodím po celým městě a maluju všude dejchající chřtány, dokud mi nedojde barva.

V den, kdy se mám znova sejít s Paulem, jsem tak unavenej, že klopýtnu a málem propadnu skrz výlohu kavárny. Chytí mě za loket a dotáhne k lavici, kterou mají venku pro zákaz-níky. „Ty to slyšíš,“ říká. Zní to potěšeně.

„Slyším kafe,“ nadhodím já a ani se neobtěžuju potlačit zívnutí. Kolem se šine policejní auto. Nejsem zas tak unavenej, abych nenahodil představu, že nejsem nic a nestojím za povšimnutí, natožpak za zmlácení pro zábavu. A zase to zafunguje — jedou dál.

Paulo můj návrh ignoruje. Posadí se vedle mě a najednou se chvílku kouká divně, jakoby rozostřeně. „Ano. Město dýchá lehčeji,“ řekne potom. „Odvádíš dobrou práci, a to ani nemáš výcvik.“

„Snažím se.“

Zatváří se pobaveně. „Nepoznám, jestli mi nevěříš, anebo jestli je ti to prostě jedno.“

Pokrčím rameny. „Věřím ti.“ Ale jedno je mi to taky, teda skoro, protože mám hlad. Kručí mi v břiše. Ještě pořád mám tu dvacku, co mi Paulo dal, ale s tou si zajdu do Prospectu na církevní hostinu pro chudý, o který jsem tuhle slyšel, a dám si kuře a rýži a zeleninku a kukuřičnej chleba za mň, než kolik stojí freetradový latte z pražený zrnkový kávy.

Když mi zakručí v břiše, Paulo se mi tam zadívá. Ha. Předstírám, že se protahuju a škrábu nad břišními svalama, a přitom si nenápadně povyhrnu košili. Ten umělec nám jednou přivedl i modela, kterýho jsme kreslili, a ukázal nám malej výběžek svalů nad kyčlema, zvanéj kyčelní brázda. Paulův pohled se mi zabodne přímo tam. *Tak dělej, dělej, zaber zaber. Potřebuju mít kde spát.*

Potom Paulo přimhouří oči a znovu pohlédne do těch mých. „Zapomněl jsem,“ řekne lehce udiveně. „Skoro ano... Je to už tak dávno. Nicméně já byl kdysi kluk, který znal favely.“

„Tady v New Yorku moc mexickýho jídla nenajdeš,“ odpovídám.

Zamžiká a znova se zatváří pobaveně, ale pak se vzpamatuje. „Tohle město zemře,“ prohlásí. Nezvýší hlas, ale to nemusí. Už dávám pozor. Jídlo, život — tyhle věci pro mě smysl mají. „Jestli se nenaučíš to, co tě naučit musím. Jestli mi nepomůžeš. Přejde čas a ty selžeš a tohle město se přidá k Pompejím, Atlantidě a tuctu dalších, jejichž jména si nikdo nepamatuje, přestože spolu s nimi zemřely statisíce lidí. Nebo se město třeba narodí mrtvé — jen skořápka, která bude přežívat, aby mohla v budoucnu znova růst, ale

jeho životní síla vyhasne jako v New Orleansu — jenže v tom případě to tak jako tak zabije tebe. Ty jsi ten katalyzátor, ať už síly, nebo zkázy.“

Takhle mluví od chvíle, co se objevil — místa, který nikdy nebyly, věci, který bejt nemůžou, znamení a předzvěsti. Podle mě to jsou kraviny, poněvadž je vypráví mně, klukovi, kterýho vlastní máma vykoplá, každě den se modlí, aby umřel, a nejspíš mě nenávidí. Samotnej *Bůh* mě nenávidí. A já zase kurevsky nenávidím Boha, takže proč by si měl zrovna mě jako pro něco vyvolit? Jenže právě kvůli tomuhle Bohu nakonec zpozorním. Nemusím přece na něco věřit, aby mi to zkurvilo život.

„Pověz mi, co mám udělat,“ říkám.

Paulo přikývne a vypadá samolibě. Myslí si, že už mě prokouk. „Áá. Nechceš umřít, co?“

Vstanu, protáhnu se a v začínajícím ranním horku cítím, jak se ulice kolem mě prodlužují a jsou najednou pružnější. (Vážně se to děje, nebo si to představuju, anebo se to děje a já si přitom představuju, že je to nějak spojený se mnou?) „Jdi do hajzlu. Tímhle to není.“

„Takže ti teda nezáleží ani na tom.“ Řekne to takovým tónem, že to vyzní jako otázka.

„Tady nejde o to, jestli jsem živej.“ Jednoho dne umřu hladu nebo některou zimu umrznu nebo chytanu něco, co mě tak sežere, že mě budou muset vzít do nemocnice i bez peněz a bez adresy. Ale než budu vyřízenej, budu zpívat a malovat a tančit a šukat a křičet město, protože je moje. Je kurevsky *moje*. To je ten důvod.

„Jde o to, jestli žiju,“ dokončím to. A pak se obrátím k němu a vztekle na něj hledím. Jestli nechápe, tak může jít do prdele. „Pověz mi, co mám dělat.“

V Paulově tváři se cosi změní. Teď pozorně naslouchá. Naslouchá mně. Takže vstane a odvede mě na moji první opravdovou lekci.

Tohle je ta lekce: velký města jsou jako všechny ostatní živý bytosti, naroděj se a dospějou, utahaj se, a až přijde jejich čas, tak umřou.

Nemusím to ani říkat, co? Každý, kdo někdy přijel do opravdovýho velkoměsta, tohleto tak nebo onak cítí. Všichni tihle venkovani, co města nenáviděj, se jich bojejí právem; města jsou vážně jiný. Svoji vahou tlačí na svět, protrhávají látku reality, jako... jako černý díry, třeba. Jo. (Občas chodím do muzeí. Je v nich chládek a Neil deGrasse Tyson je rajcovní.) Jak přichází do měst víc a víc lidí a ukládají do nich svoji cizost a pak odcházej a nahrazujou je jiný, ta trhlina se zvětšuje. Nakonec už je tak hluboká, že vytvoří kapsu, spojenou jenom tenoulinkým vláknem... něčeho... s něčím. Mluvíme prostě o tom materiálu, ze kterýho jsou města stvořený.

Tohleto odtržení města nastartuje určitej proces a v tý kapse se spousta částí města začne rozmnožovat a specializovat. Jeho stoky se natáhnou na místa, kde není potřeba vody. Jeho slumům narostou zuby. Jeho uměleckejm centřům drápy. A normální věci ve městě, jako doprava a výstavba a podobně, dostanou rytmus podobnej tlukotu srdce, kterej uslyšíte, když ten hluk nahrajete a pustíte zrychleně pozpátku. Město se... urychlí.

Ne každý město to dotáhne takhle daleko. Na tomhle světě kdysi bejvalo pár skvělejšch měst, jenže potom to tady Kolumbus indiánům všechno pojebal, takže jsme museli začít odznova. New Orleans to nedalo, jak řekl Paulo, ale přežilo,

a to už je něco. Může to zkusit znova. Mexico City má dobře našlápnuto. Ale New York je první americký město, který toho bodu dosáhne.

Těhotenství může trvat dvacet nebo dvě stě nebo dva tisíce let, ale nakonec přijde čas. Pupeční šňůra se přetne a město se stane samostatným tvorem, kterej dokáže stát na roztržesenejch nohou a dělat... no, prostě kurva to, co už tak živá a myslící bytost, která má podobu velikánskýho města, dělat chce.

A stejně jako to chodí se vším jiným v přírodě, existujou věci, který číhají na tuhle chvíli a doufají, že ten nádhernej nověj život uštvoú a spolknou i s chlupama.

Proto je tu Paulo, aby mě učil. Proto umím vyčistit městu plíce a protáhnout a namasírovat mu asfaltový údy. Jsem porodní bába, chápete.

Hejbu městem. Hejbu s ním každej pitomej den.

Paulo mě vezme k sobě domů. Je to jenom byt na Lower East Side, kterej si pronajal na léto, ale mně to přijde domácký. Bez ptaní použiju jeho sprchu a sním trochu jídla z jeho lednice, čistě abych viděl, co on na to. On na to vůbec nic, akorát si zapálí, nejspíš aby mě nasral, říkám si. Z blížkejch ulic slyším sirény — je jich hodně, nejsou daleko. Z nějakýho důvodu si říkám, jestli nehledají mě. Nahlas to neřeknu, ale Paulo vidí, jak sebou škusnu. Říká: „Zvěstovatelé Nepřítele se budou skrývat mezi parazity města. Varuj se před nimi.“

Pořád z něj padaj takovýhle kryptický hlášky. Něco z toho dává smysl, jako třeba když přemítá nahlas, že za tím vším,

proč existují velkoměsta a ten proces, co je vytváří, je nějaký účel, nějaký důvod. To, že Nepřítel útočí ve slabý, zranitelný chvíle a jen využívá příležitosti, by klidně mohl být zahřívací kolo pro něco většího. Jenže Paulo taky mele pěkný kraviny, jako třeba když mi řekne, že bych měl zkusit meditaci, abych se líp naladil na potřeby města. Jako kdybych se skrz to mohl protlouct s jógou pro bílý holky.

„Jóga pro bílý holky,“ přikyvuje Paulo. „Jóga pro indický chlapy. Raketbal pro burzovní makléře a házená pro školáky, balet a merenga, odborový svazy, galerie v SoHo. Budeš ztělesňovat město o milionech lidí. Nemusíš všemi být, ale musíš vědět, že jsou tvojí součástí.“

Směju se. „Raketbal? S touhle píčovinou já nemám nic společného, chico.“

„Město si z nich všech vybralo tebe,“ říká Paulo. „Jejich život závisí na tobě.“

Možná. Ale pořád mám hlad a jsem v jednom kuse unavený, v jednom kuse vyžděšený, nikdy nejsem v bezpečí. K čemu je dobrý být důležitý, když po vás nikdo ani neštěkne?

Pozná, že už si nechci povídat, a tak vstane a jde do postele. Já sebou hodím na kanape a vytuhnu. Jak mrtvola.

Mám sen, sen mrtvol, o temném místě pod těžkýma studenýma vlnama, kde se cosi slizce převaluje a rozvíjí a míří to k ústí Hudsonu v místě, kde se vlévá do moře. Míří to ke mně. A já jsem moc slabý, moc bezmocný, moc zkoprněleý strachem, takže nemůžu dělat nic, jen se kroutit pod dravčím pohledem toho netvora.

Něco sem nějak přiletí z dalekého jihu. (Nic z toho všeho není úplně skutečný. Všechno to běhá po tom tenkým vlákně, který propojuje realitu města s realitou světa. *Důsledky* se stanou ve světě, řekl Paulo. *Příčina* se soustřeďuje okolo

mě.) Dostane se to mezi mě — ať už jsem kdekoli — a tu věc, co se po mně sápe — ať už je kdekoli. Něco obrovskýho mě chrání — jen pro tuhle chvíli, jen na tomhle místě —, i když z veliký dálky cítím další obry, jak si odkašlávají, bručí a vstávají, připravují se. Varujou Nepřítele, že musí dodržovat pravidla konfliktu, který týhle prastarý bitvě vládnou odjakživa. Není dovolený vyjet po mně moc brzo.

Můj ochránce vypadá v tomhle neskutečným prostoru snu jako drahokam rozprostřenej do šíře, jeho fazety jsou pokrytý špínou a smrdí černým kafem a rozšmelcovanou trávou na fotbalovém hřišti, hlukem pouliční dopravy a dobře známým kouřem cigaret. Výhrůžně tasí řadu šavlovitě zahnutých traverz, jenom na chvílunku, ale to stačí. To, co už se rozvínovalo, ucukne a našťvaně se to stáhne do svý studený jeskyně. Ale vrátí se to. I to je tradice.

Vzbudím se. Na pólce obličeje mě hřejou sluneční paprsky. Jenom sen? Vrávoravě dojdu do pokoje, kde spí Paulo. „São Paulo,“ zašeptám, ale on se neprobudí. Nasoukám se k němu pod příkrývku. Když se vzbudí, nesáhne po mně, ale ani mě neodstrčí. Dám mu najevo, že jsem mu vděčnej a že má důvod pustit mě pozdějc zase dovnitř. Zbytek bude muset počkat, než seženu kondomy a než si Paulo vyčistí tu svoji cigaretovou hubu. Potom se znova osprchuju v jeho sprše, oblíknu si šaty, co jsem si vypral v jeho umyvadle, a zatímco on ještě chrápe, namířím si to ven.

Knihovny jsou bezpečný. V zimě je tam teplo. Když nevíte do dětskýho oddělení nebo se nepokoušíte na počítačích napíchnout na pornostránky, každému je jedno, jestli tam prosedíte třeba celej den. Knihovna na Dvaachtyřicátý — ta se lvama — takováhle není. Knihy se tam nedaj půjčit s sebou. Ale přesto je bezpečná jako jiný knihovny, a tak

se usadím v koutku a čtu všechno, co je na dosah: městský daňový zákony, *Ptáci Hudsonského údolí*, *Co čekat, když čekáte dítě ve velkoměstě* — newyorské vydání. Vidíš, Paulo? Říkal jsem ti, že poslouchám.

Blíží se poledne a já zamířím ven. Schody před knihovnou jsou plný lidí, který se smějou, povídají si a fotějí se s tyčkama na selfie. Naproti u vchodu do metra stojí policejní těžko-oděnci a staví turistům na odív zbraně, aby se cítili v New Yorku bezpečně. Koupím si klobásku a sním ji pod tlapama jednoho ze lvů. Pod Statečností, ne pod Trpělivostí. Vím přece, v čem jsem dobru.

Jsem nacpanej masem a uvolněnej a přemejšlím o věcech, co nejsou moc důležitý — jako třeba jak dlouho mě u sebe Paulo nechá a jestli můžu jeho adresu použít, abych si zažádal o tohle nebo támhleto —, takže přestanu sledovat ulici. Dokud mi po těle nepřejede z boku mrazení. Ještě než vůbec zareaguju, už vím, co to je, ale jsem zase jednou neopatrněj, protože se tam otočím a kouknu se... Blbost, kravina, přece kurva vím, jak to chodí, poldové v Baltimoru zlomili chlapovi páteř jen proto, že navázal oční kontakt. Ale když zmerčím ty dva na rohu naproti schodům do knihovny — malýho bledýho chlápka a vysokou černou ženskou, oba v modrý, která je skoro až černá —, všimnu si něčeho, co mi zažene strach, protože je to náramně divný.

Je jasnej, slunečnej den a na obloze není ani mráčku. Lidí, co chodějí kolem poldů, vrhají krátký, tvrdý odpolední stíny, stěží viditelný. Ale pod těmahle dvěma se stíny sbírají a vlní, jako by stáli pod svým soukromým bouřkovým mračnem. A jak je pozoruju, ten chlápek se začne *natahovat*, něco takovýho, postava se mu pomaličku deformuje, až má jedno oko dvakrát tak velký než druhý. Pravý rameno mu

pomalů bobtná, jako by si ho vyklobuil. Jeho společníce si toho zřejmě ani nevšimla.

Pááni, no to ne. Vstanu a začnu se proplítat davem na schodišti. Dělam to, co v takovém případě dělávám obvykle, pokouším se odklonit jejich pohled — ale tentokrát je to jiný. Ty moje zrcadla zaprasí něco jako ulepenej kus levný žvejkačky. *Cejtím*, jak mě začali sledovat, mým směrem se pohne něco obrovitýho a špatnýho.

Ani potom si nejsem jistej — ze spousty skutečnejch poldů sadismus ukapává a sálá úplně stejně —, ale nechci riskovat. Moje město je bezbranný, ještě nenarozený, a není tu Paulo, aby mě ochránil. Musím se o sebe postarat sám jako vždycky.

Jdu jakoby nic, dokud nejsem na rohu, a pak do toho šlápnu, nebo to aspoň zkusím. Zastraný turisti! Překážej na chodníku, zastavujou se, aby se koukli do mapy a vyfotili si nějakou blbost, která je jinak každému ukradená. Tak jsem se soustředil na to, že jim v duchu nadávám, až jsem zapomněl, že můžou bejt taky nebezpečný. Někdů zaječí a popadne mě za ruku, jak si to hasím kolem, a když se vykrouťm, slyším, jak nějakej chlap křičí: „On jí chtěl ukrást kabelku!“ *Mrcho, nešlohnul jsem nic*, pomyslím si, ale pozdě. Vidím, jak jiná turistka sahá po mobilu a volá policii. Každěj polda v týhle oblasti teď půjde po krku každému černému chlapovi bez ohledu na věk.

Musím vodsad' vypadnout.

Přímo přede mnou je stanice Grand Central, sladkej příslib podzemky, jenže před vchodem se poflakujou tři policajti, a tak prudce zahnu doprava a pustím se Jedenačtyřicátou. Za Lexington avenue davy řídnu, ale kam dál? Střihnu to sprintem přes Třetí avenue navzdory provozu, je dost děravej na to, abych přeběh. Jenže začínám bejt unavenej,

protože jsem vychrtlej chlápek, co nedostal moc najíst, žádná běžecká hvězda.

Jdu ale dál, i když mě píchá v boku. Cítím ty divný policajty, ty *zvěstovatele Nepřítele*, docela blízko za sebou. Zem se otrásá pod jejich obříma, neohrabanýma krokama.

Asi tak blok odsud slyším sirénu, která se přibližuje. Kurva, na dohled už je budova Spojených národů, nepotřebuju, aby po mě šla ještě Tajná služba nebo co. Vezmu to doleva uličkou a zakopnu o dřevěnou paletu. Zase štěstí — zrovna když sebou fláknu, kolem ústí uličky přejede policejní auto a posádka mě nevidí. Zůstanu ležet a pokouším se popadnout dech, dokud neslyším, že hluk motoru zanikl v dálce. Když se mi zdá, že jsem v bezpečí, nadzvednu se na rukou. Ohlídnu se, protože město kolem mě se kroutí, beton se třese a vzdouvá, všechno od skalního podloží až po bary na střeše se snaží jak může, aby mi to řeklo: běž. Běž. Běž.

V uličce za mnou se tlačí... tlačí... co to kurva je? Nemám pro to slova. Má to až moc rukou, moc nohou, moc očí a všechny se upíraj na mě. Někde v tý mase zahlídnu kudrlinu černých vlasů a pak blond vlasy, a najednou pochopím, že tohle jsou — tohle je — ti mí dva policajti. Jediná děsná obludnost. Jak se to celý snaží vecpat do úzkýho prostoru, zdi uličky praskají.

„Ale. Kurva. Ne,“ lapám po dechu.

Vyškrábu se na nohy a vyrazím jak blesk. Zpoza rohu vyjede z Druhý avenue hlídkovej vůz a já ho nezahlídnu včas na to, abych se skrčil a oni mě neviděli. Z tlampačů rve něco nesrozumitelnýho, nejspíš *Zabiju tě*, a to mě fakt ohromí. Copak neviděj tu věc za mnou? A nebo na ni prostě serou, protože ji nemůžou pumpnout o žádný prachy? Ať mě kurva zastřelej. Lepší než to, co se mnou asi provede ta věc.

Zabočím doleva do Druhý avenue. Policejní auto za mnou nemůže kvůli provozu, ale to dvojhlavý policejní monstrum nezastaví nic. Pětačtyřicátá. Sedmačtyřicátá a nohy mám jak z roztavený žuly. Padesátá a mám pocit, že umřu. Infarkt, takhle mladej; chudák kluk, měl jíst víc bio; měl to brát s klidem a nevztekát se tolik; když ignoruješ všechno, co je na světě špatnýho, svět ti nemůže ublížit; no jo, dokud tě teda stejně nezabije.

Přeběhnu ulici, risknu pohled dozadu a vidím, jak se cosi vyvalilo na chodník, má to nejmíň osm nohou a třema nebo čtyřma rukama se to odstrkuje od budovy, jak se to trošku kymácí... a pak to zamíří rovnou ke mně. Je to ten Megapolda a dohání mě. *Kurva kurva ale kurva to přece ne.*

Mám jedinou možnost.

Zabočím doprava. Třiapadesátá, proti autům. Domov důchodců, park, promenáda... na to seru. Lávka pro pěší? Taky. Zamířím přímo na šestiproudej tankodrom jménem Okruh Franklina Delano Roosevelta, průchod zakázán, pěšky nepřecházet, jestli nechcete bejt rozježděný až do Brooklynu. A za ním? Řeka East River, jestli to přežiju. Jsem vyděšeněj dokonce až tak, že zkusím v tý podělaný stoce plavat. Jenže nejspíš zkolabuju už ve třetím pruhu a asi tak padesátkrát mě přejedou, než vůbec někoho napadne dupnout na brzdu.

Megapolda za mnou vydá vlhký, opuchlý *hmchmm*, jako kdyby si odkašlával, než mě spolkne. Skočím

přes zábranu a běžím po trávě do pojebanýho pekla jeden pruh stříbrný fáro dva pruhy trouběj trouběj trouběj tři pruhy KAMION S NÁVĚSEM CO DĚLÁ ZASRANEJ KAMION NA FDR JE MOC VYSOKEJ TY BLBEJ VENKOVSKAJ BURANE kvílení čtyři pruhy ZELENÝ TAXI kvílení Smart chachacha

roztomilej pět pruhů stěhovací auto šest pruhů a modrej lexus se mi těsně otře o šaty troubí je pryč kvílení kvílení kvílení

kvílení

kvílení kovu a pneumatik, jak se realita natahuje, a kvůli Megapoldovi nikdo nezastaví — ten sem nepatří a FDR je tepna plná života, kolujou v ní živiny a síla a drzost a adrenalin, auta jsou bílý krvinky a ta věc je dráždivá látka, infekce, útočník, na kterýho město nebere žádný ohledy a nezná milost

kvílení, a Megapolda je roztrhanej na kusy tím kamionem a taxíkem a lexusem, a dokonce i tím rozkošným smartíkem, kterej trochu vybočí, aby přešel jeden kus, co se kroutí fakt hodně. Zhroutím se na čtvercovej kus trávníku, bez dechu, roztřesenej, sípám, dokážu se tak akorát dívat, jak to rozdrťí tučet údů, vymáčkne dva tucty očí a hubu skládající se hlavně z dásní to roztrhne od sanice k patru. Zbytky netvora blikají jako monitor s vadným kabelem, chvíli jsou průhledný, chvíli normální — jenže FDR se nezastaví ani náhodou, leda kvůli prezidentský koloně anebo když hrajou Knicks, a tahle věc sakrajistě není Carmelo Anthony. Brzo z ní nezbude nic než napůl reálný šmouhy na asfaltu.

Přežil jsem to. Ach Bože.

Chvilku brečím. Není tu mámin přítel, aby mi jednu lísknul a řekl mi, že nejsem chlap. Táta by byl řek, že je to v pohodě — slzy znamenají, že seš naživu —, jenže táta umřel. A já žiju.

Končetiny mě pálej a jsou slabounký, přinutím se vstát, pak zase spadnu. Všechno bolí. Je tohleto ten infarkt? Je mi blbě. Všechno se třese, rozmazává se mi to před očima. Možná mě ranila mrtvice. Přece nemusíte bejt starý, aby vás

to kleplo, ne? Dopotácím se k popelnici a přemejšším, jestli se do ní vybleju. Na lavičce leží nějaký stařík — já tak za dvacet let, jestli to vůbec dám. Jak dávím naprázdno, staroch otevře oko a kriticky sešpulí rty, asi jako že on by dokázal dávit líp i ve spaní.

Utrousí: „Je čas“ a otočí se ke mně zády.

Čas. Najednou musím jít. Ať je mi blbě, nebo ne, ať jsem vyčerpanej, nebo ne, něco... mě táhne. Na západ, do centra města. Odrazím se od popelnice, obejmu si tělo pažema, protože se třesu, a potácím se směrem k lávce pro pěší. Když přecházím nad jízdnicí pruhami, přes který jsem předtím přeběh, kouknu se dolů na blikající zbytky mrtvého Megapolda. Už jsou zatlačeny do asfaltu kolama stovek aut. Ale některý chuchvalce nebo kapky sebou pořád škubou, a to se mi nelíbí. Infekce, průnik. Chci, aby to zmizelo.

My chceme, aby to zmizelo. Ano. Je čas.

Zamrám a najednou jsem v Central Parku. Jak jsem se sem kurva dostal? Jsem dezorientovanej, a teprve když vidím černý boty, uvědomím si, že mívám další párek policajtů, jenže tihle dva mě neotravují. Přitom by měli — vychrtlej kluk, kterej se klepe jakoby zimou, když je červen..., i kdyby měli udělat jen to, že mě někam odvedou a strčej mi do zadku zvon na čištění hajzlů, přece by nějak reagovat měli. Místo toho mám pocit, jako bych tam nebyl. Zázraky se dějou, Ralph Ellison měl pravdu, žádný člen NYPD vám nezkrví ani vlasek na hlavě, halelujá.

Jezero. Bow Bridge: ten litinovej mostek je místem přechodu. Zastavím se tam, stojím tam — a vím... všechno.

Všechno, co mi řekl Paulo: je to pravda. Kdesi za hranicema města se probouzí Nepřítel. Vyslal své zvěstovatele a ti selhali, ale Nepřítel aspoň poskvřnil město nákazou, a ta

se šíří s každým autem, který přejede přes každičkej (teď už mikroskopické) kousíček substance Megapoldy, a tím Nepřítel získal opěrný bod. Použije ho jako kotvu, s její pomocí se vytáhne z temnot, nahoru do světa, k teplu a světlu, k tomu vzdoru, kterej jsem já, k tý rozvíjející se celistvosti, která je *moje město*. Tenhle útok nebyl samozřejmě všechno. To, co přichází, je jenom ten nejmenší zlomek starýho, prastarýho zla Nepřítele, jenomže i ten je víc než dost, aby zmasakroval jednoho chudýho, uštvanyho kluka, kterej ani nemá opravdový velkoměsto na svoji ochranu.

Zatím ne. Je čas. Ještě včas? Uvidíme.

Na Druhý, Šestý a Osmý avenue mi rupne voda. Myslím jako trubky. Vodovodní potrubí. Hroznej bordel, zkomplikuje to večerní dopravu z práce. Zavřu oči a vidím to, co nikdo jinej nevidí. Cítím stahy a rytmus reality, kontrakce pravděpodobnosti. Natáhnu ruce a sevřu zábradlí mostu přede mnou a cítím stejnoměrnej, silnej tep, co jím probíhá. *Vedeš si dobře, bejby. Vedeš si skvěle.*

Něco se začíná přesouvat. Zvětšuju se, obsahuju všechno kolem. Sahám až k nebesům, jsem těžkej jak základy města. Se mnou jsou tu další, tyčej se k nebi, sledujou mě — kosti mých předků ležící pod Wall Street, krev mých předchůdců vmáčknutá do laviček v Christopher Parku. Ale ne, *noví* další, moji noví soukmenovci, mohutný obtisky do materie času a prostoru. São Paulo dřepí opodál, kořeny sahá až ke kostem mrtvýho Machu Picchu, hledí moudře a trošku sebou trhne při vzpomínce na svoje vlastní, poměrně nedávný traumatický zrození. Paříž se dívá s odtažitým nezájmem, mírně dotčená, že vůbec nějaký město z naší nevkusný zbohatlický země dokázalo dojít k týhle proměně; Lagos jása, že je tu nověj kámoš, co zná tlačenicí a spěch, humbuk, švindl, rvačku.

A další, spousta dalších, všichni se dívají, čekají, jestli jejich počty vzrostou. Anebo ne. Kdyby nic jiného, aspoň dosvědčej, že já, že my, jsme na jeden skvělejší okamžik byli velký.

„Dokážem to,“ říkám, svírám zábradlí a cítím stahy města. Všude po městě lidi nastraží uši a zmateně se rozhlížejí. „Ještě kousek. No tak pojď.“ Jsem vyděšená, ale tohle se nedá uspěchat. *Lo que pasa, pasa* — kruci, teď mám v hlavě tuhle písničku, mám ji v sobě jako zbytek New Yorku. Všechno je to tady, přesně jak říkal Paulo. Mezi mnou a městem už není žádné rozdíly.

A jak se nebesa rozvlnějí, sjedou dolů a roztrhnou se, Nepřítel se vykrotí z hlubin a jeho řev překlenuje realitu —

Jenže už je pozdě. Šňůra se přetrhla a my jsme tu. Začínáme být! Stáváme se městem! Stojíme, zdraví a celí a nezávislí, a dokonce se nám ani netřesou nohy. Máme to. S městem, co nikdy nespí, jsi svoji šanci prospal, synku, tak nám sem kurva netahej ty své šupinatý nadpřirozený sračky.

Pozvednu paže a ulice poskočí. (Je to skutečný a přítomný není. Zem se otřese a lidi si pomyslejí: *Hm, ta podzemka dneska vážně rachotí.*) Zapřu se nohama do země a jsou to nosníky, kotvy, skalní podloží. Nestvůra z hlubin zavřeští a já se zasměju, jsem celej blaženej z poporodních endorfinů. *Tak pojď.* A když na mě vyrazí, dám netvorovi bodyček dálnicí Brooklyn-Queens, natáhnu mu jednu Inwood Hill Parkem, tvrdě do něj shora praštím loktem Jižního Bronxu. (Dneska večer bude ve zprávách, že na deseti staveništích došlo ke zřícení demoličních koulí. Městský bezpečnostní předpisy jsou tak benevolentní; hrůza, hrůza.) Nepřítel na mě zkouší nějaký zkurvený kroutivý figle — je samý chapadlo — a já zavrčím a zakousnu se do něj, protože Newyorčani sežerou skoro tolik suši jako Tokio, včetně té rtuti a všeho.

Aha, teď brečíš! Ted' bys chtěl zdrhat? Né, panáčku. Tos přišel do špatnýho města. Přišlápnu tomu držku k obrubníku celou vahou Queensu a něco v tý potvoře rupne a krvácí z ní měňavá tekutina přes celej stvořenej svět. To je pro ni šok, protože ji celý staletí nikdo pořádně nezranil. Udělá zuřivej výpad, rychlejc, než stačím vykrýt, a odkudsi z místa, který většina města nevidí, šlehne chapadlo velký jako mrakodrap a udeří do Newyorskýho přístavu. Vykřiknu a padnu k zemi, slyším, jak mi praskaj žebra, a — to ne! — Brooklyn poprvý za desítky let zažije velký zemětřesení. Williamsburskej most se zkroutí a praskne jako tříska na podpal; Manhattan záupí a naštípne se, ale našťestí vydrží. Cítím každou smrt, jako by byla moje vlastní.

*Za todle tě kurva zabiju, mrcho, pomyslím si, i když nemyslím. Zuřivost a žal mě dohnaly do stavu pomstychtivosti mimo skutečnost. Bolest nic neznamená; tohle fakt nezažívám poprvý. Moje žebra úpěj, ale vstanu a zapřu se nohama jako chlápek, co chčije z vejšky. Potom zasypu Nepřítele dvojúderem longislandský radiace a toxickejch splašků z Gowanuskýho průplavu, který pálej jako kyselina. Znova zavřeští bolestí a odporem, ale *Do pící s tebou, ty sem nepatříš, tohle město je moje, vypadni!* Aby to mrcha konečně pochopila, sekám ji longislandskou nadzemkou, dlouhýma zlýma houkajícíma vlakama; a abych prodloužil její utrpení, do ran jí nasypu sůl vzpomínek na cestu na letiště LaGuardia a zase zpátky autobusem.*

A co takhle přidat ke zranění urážku? Praštím ji do zadnice Hobokenem, takže se na ni jako bič Boží snese opilecká zuřivost deseti tisíc rádobydrsnejch kluků. Newjerseyská přístavní správa to dotáhla až na čestnej New York, mamrde; právě jsi dostal jerseyfacku.

Nepřítel je součástí přírody stejně stoprocentně jako každý velkoměsto. Naše rození a růst se nedá zastavit, a s Nepřítelem zase nemůže nikdo skoncovat. Zranil jsem jenom jeho malinkou část — ale sakra dobře vím, že tuhle část jsem poslal zpátky dolámanou. Dobře. Jestli někdy přijde čas na konečný zúctování, aspoň si dobře rozmyslí, jestli na mě zaútočí.

Na mě. Na nás. Ano.

Když uvolním stisk a otevřu oči, vidím, jak si to ke mně po mostě rázuje Paulo, v hubě další hroznou cigaretu, a na prchavou chvilku ho zase vidím jako to, co je: to něco z mého snu, co se šířilo od obzoru k obzoru, samý třpytivý věžičky a páchnoucí slumy a ukradený rytmy přeonačený s noblesní krutostí. Víím, že taky on zahlídl, co jsem já, všechen ten můj lesk jako blesk, můj křik. Možná to viděl vždycky, ale teď má v očích *obdiv*, a to se mi líbí. Přijde a nabídne mi rámě, aby mě podepřel, a říká: „Gratuluju,“ a já se zakřením.

Žiju město. Vzkvétá a je moje. Jsem jeho ctihodnej avatar — a společně? My se

nikdy

nezalek—

ale kurva

něco se nám zvirtlo.

Avatar se zhroutí, a přestože se ho São Paulo snaží zachytit, padne na tlustá, stará a tvrdá prkna mostu. A právě narozené město New York se na vrcholu vítězství zachvěje.

Paulo dřepí vedle omdlelého chlapce, který New York ztělesňuje, mluví za něj a bojuje, a pak pohlédne na nebe a zamračí se — obloha totiž zabliká. Chvilku je to mlhavá polední modř severovýchodní červnové oblohy, potom cosi temnějšiho, červenějšiho, co připomíná západ slunce. Paulo podezřívavě přimhouří oči a rozhlíží se, a tu zablikají i stromy v Central Parku — stejně jako voda, dokonce sám vzduch. Jsou jasné, pak potemní, znovu se rozjasní. Rozčeří se jako kruhy na vodě, pak téměř znehybní, náhle se znovu rozčeří; vzduch zvlhne a zavane lehká bríza, pak znehybní a slabě páchne po štiplavém dýmu; pak znovu zvlhne. Stačí chvilka a avatar se Paulovi rozplyne v ruku. Je to jistá varianta situace, které už byl kdysi svědkem, a na okamžik strne strachem — ale ne, město nezemřelo, díkybohu. Paulo cítí, že entita okolo něj je přítomná a živá..., ale ta přítomnost je mnohem, mnohem slabší, než by měla být. Mrtvě narozené dítě to není, ale chybí rovněž známka zdraví a úplné pohody. Došlo k poporodním komplikacím.

Paulo vytáhne telefon a vytočí zahraniční číslo. Osoba na druhém konci to zvedne po prvním zazvonění a vzdychne: „Přesně toho jsem se bál.“

„Takže jako Londýn,“ poznamená Paulo.

„Těžko říct. Ale ano, zatím jako Londýn.“

„Kolik myslíš, že jich bude? Metropolitní oblast zasahuje do tří států —“

„Nevytvářejme si domněnky. Prostě ‚víc‘, ale to už není tvoje věc. Najdi jednoho. Oni už se navzájem vyhledají.“
Odmlka. „Město je pořád zranitelné, chápeš. Proto si ho vzalo k sobě, do úschovy.“

„Já vím.“ Paulo se vztyčí, aby uhnul dvojici běžců. Za nimi projede cyklista, přestože na tuhle stezku nesmí. Po cestě nedaleko odtud projedou tři auta, přestože do této části Central Parku smějí jen chodci a cyklisté. Město si dál dělá naschvály, samo sobě navzdory. Paulo si uvědomí, že pátrá v lidech kolem sebe po známkách nebezpečí: deformující se těla, příliš strnulý postoj nebo příliš upřený pohled. Zatím nic.

„Nepřítel byl odražen,“ řekne nepřítomně do telefonu. „Zápas dopadl... přesvědčivě.“

„Stejně si kraj záda.“ Hlas se odmlčí a chrchlavě si odkašle — dráždí ho smog. „Město živé je, takže bezbranné není. Tobě určitě nepomůže, ale svoje lidi pozná. Popožeň je, ať si pohnou. Nikdy není dobré, když město zůstane takhle trčet na půl cesty.“

„Dám si pozor,“ říká Paulo a pořád bedlivě zkoumá okolí. „Asi je fajn vědět, že ti to není fuk.“ Odpoví mu cynické odfrknutí, ale Paula to nicméně přiměje k úsměvu. „Napadá tě, kde začít?“

„Jako dobrý začátek by se mi jevil Manhattan.“

Paulo si dvěma prsty sevře kořen nosu. „To je dost velké území.“

„No tak to abys už začal, ne?“ Cvakne to a je ticho. Paulo našťvaně vzdychne a pustí se znova do díla.